

Socialdepartementet

**Remiss av betänkandet Riksintressen i hälso- och sjukvården –
stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur
(SOU 2021:71)**

Socialdepartementet har gett Region Gotland tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur (SOU 2021:71).

I huvudsak instämmer Region Gotland i remissvaret som SKR lämnar. Region Gotland lämnar här ett kortfattat remissvar på respektive förslag:

När det gäller stärkt statlig styrning genom definierade riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet som ska beaktas vid kommunala och regionala beslut som påverkar vårdinfrastruktur ser Region Gotland förslaget som en relativt kraftig inskränkning av det kommunala självstyret. Olika regioner och kommuner har olika förutsättningar för hur sjukvården ska bedrivas och därmed också olika förutsättningar i lokalfrågan. Processer inom lokalområdet är mycket långsamma och omgärdas av en rad med regelverk. Flera instanser har redan idag en påverkan på lokalprocesserna. Att tillskapa ytterligare en statlig instans med syftet att granska de investeringar som behöver genomföras riskerar att göra processen administrativ tung och ytterligare långsam. Det är utifrån utredningen svårt att avgöra de tidsmässiga, administrativa och ekonomiska konsekvenser en statlig styrning skulle medföra men bedömningen är att en sådan styrning inte leder till effektiviseringar utan tvärtom.

I utredningen föreslås reglering av interregional samverkan i utveckling av standarder på vårdbyggnadsområdet. Region Gotland instämmer i att samverkan mellan regioner och framtagande av standarder inom vårdlokalområdet är en viktig faktor. Region Gotland ser till skillnad från utredningen att det nätverksbaserade samarbetet inom till exempel PTS (program för teknisk standard) innebär en utveckling och ett stöd men också att det kan stärkas och vidareutvecklas. En utveckling med gemensam terminologi, systematisk erfarenhetsuppbyggnad och standarder bör kunna stärkas med hänsyn till regionala skillnader och behov utan införande av lagkrav.

För Gotland skulle ett ökat statligt stöd inom forskningen inom området Vårdfrastruktur var värdefullt. Region Gotland instämmer i att staten bör stärka förutsättningar för kunskapsutveckling som bygger på forskning och evidens. Region Gotland instämmer också i behovet av ökad samordning och i utredningens bedömning att forskningsområdet behöver stärkas.

Utöver svaren på remissfrågorna ovan vill Region Gotland lämna följande kommentarer.

Region Gotland bedömer att utredningen till allt för låg grad problematiserar kring och tar i beaktande i sina slutsatser det faktum att kompetensförsörjningen, brist på personal, och utgångspunkten från patientperspektivet ofta inte ger samma målbild gällande vårdfrastrukturen.

Region Gotland ser att ett ökat statligt stöd kopplat till stora investeringar i vårdbyggnader vore önskvärt ur flera olika perspektiv. En Ö-region som Gotland, som dessutom inte har någon fast landförbindelse till andra regioner, är mycket beroende av en stabil och robust vårdfrastruktur som stödjer vården.

Detta tillsammans med den ökade uppbyggnaden av totalförsvaret inklusive den militära beredskapen, som också är under uppbyggnad på Gotland och som ställer förväntningar på den Gotländska sjukvården. Utifrån dessa förutsättningar behövs framförallt ett ökat statligt finansiellt ansvarstagande för att utveckla och anpassa Gotlands vårdfrastruktur i ett beredskapsperspektiv. Utifrån en stor besöksnäring med många fler vistandes på ön under delar av året gör att det i ytterligare högre grad ställs krav på regionens få invånare att finansiera.

Vidare har vårdlokaler och dess infrastruktur stor betydelse för regionens katastrofmedicinska beredskap. Regionens beredskapsförmåga inför kriser, katastrofer och i krig påverkas av de behov som beror på regionens geografiska och strategiska läge i sådana situationer. För Region Gotlands del kan det betyda total isolering från vårdgrannar och avstannade transporter med stor påverkan på försörjning, patientförflyttningar och resurstillskott som till exempel personal och medicinteknisk utrustning.

Således har vårdlokaler stor betydelse för hälso- och sjukvårdens robusthet och redundans för krisberedskapen och civilt försvar. Inom det internationellt vedertagna konceptet "Surge Capacity" framgår tydligt att vårdlokaler är av stor betydelse för att öka kapacitet och därigenom ökad förmåga vid kris, katastrof och krig. I Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap (SOU 2020:23) föreslås förmågan att kunna utöka antalet vårdplatser som en kritisk framgångsfaktor i beredskapen vilket har betydelse för planeringen av vårdlokalernas utformning och flexibilitet.

Region Gotland stödjer utredningens förslag om att det behövs en ökad nationell koordination och planering inom beredskapsområdet och att planeringen bör integreras med planeringen för hälso- och sjukvårdens kapacitet i normala situationer så att beredskapsbehoven kan förenas med andra intressen som följer av målsättningarna för hälso- och sjukvården i termer av nära vård, digitalisering, forskning och utbildning samt arkitektonisk utformning för läkande miljöer. En förutsättning för en sådan planering är tydliga definitioner av vad som avses med och vilka förmågor Region Gotlands akutsjukhus ska kunna upprätthålla.

Region Gotland stödjer också utredningens bedömning att vårdinfrastrukturen är dimensionerande för förmågorna såväl i normalt läge som vid krissituationer och att lämplig myndighet för att precisera detta riksintresse bör vara Socialstyrelsen i samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regionstyrelsen

Eva Nypelius
Ordförande Regionstyrelsen

Peter Lindvall
Regiondirektör